

KAPITUL, ploče s imenima hrvatskih vladara Svetoslava i Držislava. Split, Muzej hrvatskih arheoloških spomenika

Najbolje očuvani k. u Hrvatskoj je onaj u Zadru a sastoji se od središnje kulturne građevine s tri celle (središnja je najšira) te široka i duboka trijema s dva reda stupova; kulturno zdanje s triju strana okružuje portikat. Hram s tri celle imaju i kapitoliji u Nezakciju, Pulj, Saloni, Aequumu, Asseriji i dr. U rim. gradovima s pretežitim starosjedišnim stanovništvom kapitolijski hramovi nisu morali biti posvećeni kapitolijskoj trijadi. U unutrašnjosti Hrvatske najbolje je očuvan k. u Varaždinskim Toplicama (Aequae Iassae), također s tri odvojene prostorije, bez stupova na pročelju.

LIT.: P. Kandler, Il foro romano di Parenzo, Atti e memorie SIASP, 1908. — E. Dyggve, Le forum de Salone, Revia archeologica, 1933. — M. Štich, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976. — M. Gorenc i B. Vikić, Varaždinske Toplice — Aquae Iassae u antičko doba, Varaždinske Toplice 1980.

KAPITUL (kapitulska dvorana), prostorija u samostanima ili uz katedrale, smještena obično blizu sakristije; u njoj se u određeno vrijeme čita po jedno poglavlje pravila ili drugoga pobudnoga štiva, a tu se također održavaju i samostanski zborovi odn. sjednice kanonika. Presvođena dvorana sa stupovima ili stupcima većinom je kvadratna ili pravokutna tlocrta. Najpoznatije su kapitulske dvorane u samostanima benediktinki Sv. Marije u Zadru te Male braće i dominikanaca u Dubrovniku.

A. Bad.

KAPITUL, arheol. lok. *JI* od Knina na kojemu su 1885–86. provedena prva arheol. istraživanja starohrv. spomenika. Otkriveni su ostaci trobojne crkve Sv. Bartula koju je, prema očuvanom natpisu, podigao 1203. prepozit Dobroslav. Od starije crkve iz X. st. pronađeni su dijelovi crkv. namještaja ukrašeni pletrom, poncki i s natpisom. Od epigrafskih nalaza najvažnije su dvije pletrom ornamentirane ploče (dijelovi propovjedaonice) s uklesanim imenima hrv. vladara Svetoslava i Držislava (X. st.), a uz njih i *dux Croatorum*. Nađeni su i ulomci na kojima se spominju imena Pribimir i Stjepko. Na Kapitulu je otkopano i više grobova iz starohrv. i kasnijega razdoblja s nalazima naušnica, prstenja i ostruga, a nađen je i veći broj natpisa iz rim. doba. Uz istraživanja na Kapitulu vezani su počeci hrv. arheologije.

LIT.: F. Bulić, Hrvatski spomenici u kninskoj okolici, I, Zagreb 1888. — F. Radić, Hrvatska biskupska crkva sv. Marije u Biskupiji i kaptolska crkva sv. Bartula na Kapitulu kod Knina, SHP, 1895. — C. M. Iveković, Kapitul kraj Knina, ibid., 1927. — S. Gunjača, O položaju kninske katedrale, ibid., 1949. — Isti, Kako i gdje je svršio hrvatski kralj Dimitrije Zvonimir..., Rad JAZU, 1952, 288. — M. Zaninović, Kninsko područje u antici, Arheološki radovi i rasprave, VII, Zagreb 1974. — N. Jakšić, O katedralama hrvatske i kninske biskupije, Radovi. Filozofski fakultet — Zadar, 1988, 27. — T. Burić, Ranosrednjovjekovna skulptura s Kapitula kod Knina, SHP, 1988.

Du. J.

KAPLJUČ → SOLIN

KAPOR, Ambroz, kolekcionar i povjesničar (Korčula, I. IV. 1904 — 23. VIII. 1983). Naslijedio je staru porodičnu kuću (XVII—XVIII. st.) u Korčuli s vrijednom zbirkom umjetnina, pokućstva, kućanskih predmeta, arhivom i knjižnicom. Kuću oštećenu u ratu je obnovio a zbirku konzervirao i sredio. Proučavao povijest i kulturnu prošlost Korčule.

BIBL.: Jedna medalja Općine korčulanske, Numizmatičke vijesti, 1967, 25; Graditelj i slikar Josip Zmajčić, Peristil, 1975, 18—19; Inventar pokretne imovine dr Nikole Kapora iz 1756. god., Dubrovnik, 1976, 6; Mirazi u Korčuli od kraja XVII do sredine XIX vijeka, Zadarska

revija, 1978, 2—3; Stambena izgradnja i arhitektura grada Korčule od XIII do XIX stoljeća, Izgradnja (Beograd), 1981, 4; Srednjovjekovna korčulanska groblja, CCP, 1982, 9.

LIT.: V. Foretić, Ambroz Kapor, CCP, 1983, 12.

A. Fa.

KAPOR, Ivan (Korčula, 1772 — 13. I. 1844) i **Matija** (Korčula, 1789—1842), braća numizmatičari i sakupljači starina, osobito natpisa, koji su dijelom uzidani u njihovu rodnoj kući u Korčuli. Pisali su rasprave iz povijesti, arheologije i numizmatike.

BIBL.: Ivan: Della patria di San Girolamo, Rim 1828; Dimostrazione dell'antichità e continuazione della lingua ilirica, poscia detta slavonica in Dalmazia, Split 1844. — Matija: Dissertazione del canonico Salicich sull'iscrizione dell'acquedotto di Epidaurò, Gazzetta di Zara, 1834, 47—48; Medaglione di Alfonso re d'Aragona fatto da Paolo di Ragusa, ibid., 1835, 29; Sulle medaglie Farense, ibid., 1835, 78; Cenni numismatici su Curzola, ibid., 1839, 64, 65.

LIT.: F. Bulić, Razvoj arheoloških istraživanja i nauka u Dalmaciji kroz zadnji milenij, Zbornik Matice hrvatske, 1925, str. 117.

R.

KAPPNER, Franjo, graditelj (Pruska, 1795—?). Radio na raznim objektima za vojne vlasti po Vojnoj krajini, u suradnji s bratom *Ludvigom*, graditeljem. U Zagrebu djelovao 1833—47. Izradio 1841. dva klasicistička projekta ulaza u Gornji grad na mjestu Kamenitih vrata koja su se imala rušiti (neizvedeni). Ludvig je poslije 1848. radio u Karlovcu.

LIT.: L. Dobronić, Bartol Felbinger i zagrebački graditelji njegova doba, Zagreb 1971.

KAPS, Ernest, slikar minijaturist (XIX. st.). U Varaždinu tridesetih godina XIX. st. slikao portretne minijature na bjelokosti i u akvarelu (na papiru).

KAPTOL, selo *S* od Požege. Prapovijesti pripadaju grobni humci-tumuli na položajima *Glavica* i *Čemernica*. Tumuli su većinom imali kamenu suhozidnu konstrukciju s naslagama ugljena i pepela a sadržavali su od jednog do pet grobova. Po nađenim predmetima, poglavito opremi ratnika, nekropola je nastala od ← VII. do ← V. st. — Usred mjesta je kasnosrednjovj. kaštel (u ruševinama) opasan opkopom i utvrđen zidinama s pet kula; u nj se ulazilo mostom (koji se nekoć dizao) kroz četverokutnu kulu.

KAPTOL, žara s bovidima. Zagreb, Arheološki muzej